

Děti na ombudsmanské konferenci zjišťovaly, jak jim může pomáhat veřejný ochránce práv. Politici a odborníci mezitím diskutovali o dětském ombudsmanovi

15. června 2022

Na první konferenci v Kanceláři veřejného ochránce práv určené přímo dětem řešili mladí účastníci témata jako participace dětí na veřejném životě nebo to, kde hledají pomoc při řešení různých problémů, a co by podle nich měl dělat dětský ombudsman. Veřejný ochránce práv a jeho zástupkyně na pracovním jednání s politiky a odborníky ve stejný den diskutovali nejen o roli veřejného ochránce práv při ochraně práv dětí, ale také právě o instituci dětského ombudsmana.

Účast na dětské konferenci¹ vyhrály školní kolektivy v kreativní soutěži na téma „Jak ombudsman pomáhá dětem“. Do ní se přihlásily čtyři stovky žáků z 33 základních škol a víceletých gymnázií z celé České republiky. Mezi osmdesáti [soutěžními příspěvky](#) byly písničky, povídky, plakáty, obrázky, básničky, prezentace nebo videa a komiksy.

„Zájem dětí byl neuvěřitelný. Potvrdilo se nám, že i ti nejmladší se o dění kolem sebe zajímají, a nenechává je lhostejnými. Jako dospělí bychom měli aktivní zapojení dětí do veřejného života podporovat. Jejich pohled na svět a společnost totiž může být nečekaný a je obohacující,“ uvedla zástupkyně ombudsmana Monika Šimůnková, která se věnuje právě dětské agendě. Prvním krokem k participaci dětí je podle ní diskuze o tom, co přímo děti považují za důležité nebo co je trápí: „Potřebujeme zjistit, jak si děti představují svoji účast na rozhodování o věcech, které se jich týkají, nebo kde hledají pomoc a komu důvěřují v problémových situacích,“ dodala zástupkyně ombudsmana.

„Zvolili jsme způsob komunikace, který je dětem blízký a je pro ně atraktivní. Lektoři pro ně připravili lekci za využití metod dramatické výchovy. Děti si tak v menších skupinkách formou hry doslova prožijí, co si pod aktivním zapojením do okolního života představují nebo na jaké překážky při tom narážejí. My s těmito zjištěními budeme dál pracovat,“ doplnila Petra Šuplerová, která v Kanceláři ombudsmana vede odbor rodiny, zdravotnictví a práce.

Dětská konference je další z aktivit projektu financovaného z Norských fondů. Kancelář ombudsmana již v tomto projektu vydala leták [o právech dětí v dětských domovech či výchovných ústavech](#) nebo leták [pro děti hospitalizované na psychiatriích](#). Materiál věnovaný [působnosti ombudsmana](#) si mohou čtenáři pročíst nejen online, ale na podzim 2020 byl dostupný i cestujícím v pražské a brněnské MHD. Kromě české varianty vyšel [anglicky, německy, romsky a rusky](#).

Novou podobu letos dostaly webové stránky ombudsmana určené přímo dětem [deti.ochrance.cz](#). Právě tam a na [Youtube](#) bude postupně zveřejněných celkem sedm videí s vlogerkou Aničkou, která dětem představuje působnost veřejného ochránce práv a jeho práci.

¹ Dětská konference a tisková zpráva jsou realizovány v rámci projektu Posílení aktivit veřejného ochránce práv v ochraně lidských práv (směrem k ustavení Národní lidskoprávní instituce v ČR), číslo projektu LP-PDP3-001. Projekt je součástí Programu lidská práva financovaného z Norských fondů 2014-2021 prostřednictvím Ministerstva financí.

Finišuje také převedení textů Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením a Úmluvy o právech dítěte do formátu pro snadné čtení tak, aby byly dobře srozumitelné dětským čtenářům nebo lidem s psychosociálním postižením.

Ročně se na veřejného ochránce práv obrátí několik desítek dětí². Vloni mezi nimi byla například čtrnáctiletá Lucie. Té se nelíbilo, že jí v dětském domově, kde žije, nechtějí dovolit podat přihlášku na střední školu, kterou si vybrala. Spolu s příslušným OSPOD a dětským domovem se nakonec podařilo vše domluvit k Lucčině spokojenosti.

Práva dětí se prolínají různými agendami veřejného ochránce práv od oblasti rodiny, zdravotnictví či školství přes prevenci špatného zacházení s dětmi například v dětských domovech nebo výchovných ústavech po monitorování práv lidí s postižením. Dětského ombudsmana Česko dosud nezřídilo.

„Jsme jednou z posledních zemí Evropy, které chybí nejen národní lidskoprávní instituce zabývající se monitoringem a prosazováním lidských práv, ale také instituce zabývající se ochranou práv dětí garantovaných Úmluvou o právech dítěte. Činnost veřejného ochránce práv ji může nahradit jen do určité míry. Neexistuje nezávislá instituce, která by se právy dětí soustavně zabývala a prosazovala je na systémové úrovni. Projevilo se to například v době pandemie covid-19, kdy děti v Česku trávily dlouhé měsíce na distanční výuce.“ připomněl ombudsman Stanislav Křeček na dnešním pracovním setkání s poslanci.

Zmínil také, že se přiklání k variantě, kdy by dětský ombudsman působil v rámci Kanceláře veřejného ochránce práv. Pak mohla by nová instituce stavět na letitých zkušenostech zdejších právníků i představitelů. Naopak při zřízení dětského ombudsmana jako samostatného úřadu je podle Křečka nutné zamezit překrývání kompetencí. Zároveň upozornil, že vznik nové instituce by si žádal vysoké výdaje ze státního rozpočtu. Konkrétní nastavení působnosti a pravomocí dětského ombudsmana ovšem musí podle veřejného ochránce práv být výsledkem politického rozhodnutí.

² Více ve [Výroční zprávě za rok 2021](#), str. 38 – 39.